

СВОБОДНА МИСЪЛ

ИЗДАВА ФЕДЕРАЦИЯТА НА АНАРХИСТИТЕ В БЪЛГАРИЯ • LE JOURNAL DE LA FÉDÉRATION ANARCHISTE BULGARE (FAB)

Уроците на октомври 1917

4

Революционната ситуация в Русия през 1917 г. и паралелите с настоящето.

Лумпениага Катунца 2011

4

Дори за традиционния идиотизъм на предизборните кампании, това надмина всички очаквания.

Американската есен

6

Окупиращите Уол Стрийт искат тяхната есен да стане зима на световното недоволство.

Летен лагер на РКАС

10

Украинските другари не си поплъват, когато става дума за революционна подготовка.

Есперанто – намерен общ език

11

Актуалността на идеята за истинско разбирателство без одържавен език и писменост.

НЕ ГЛАСУВАМ. НЯМАМ ДРУГ ИЗБОР.

ЗА РОМИТЕ И ПОГРОМИТЕ

Ако ги нямаше?

Мутри убиха човек. Но този път резултатът беше удивителен – съседните му се вдигнаха в негова защита. Стотици хора се събраха пред дома на самообявил се за цар Киро, за да му потърсят сметка за злодеянията. Полицията обаче открай време пази царете – опази и тоя. Загрижени патриоти решиха, че е дошло времето да решават „циганския въпрос“ и скочиха срещу махалите. Полицията пак си свърши работата – спря „анархията“ по улиците.

За политиките е важно нищо в България да не се случва без позволение – нито хората да потърсят сметка на мутрите, нито лумпените да гразнят мирните граждани. Току-виж мирните граждани решили, че трябва сами да си решат проблемите. Какво щеше да стане, ако полицията си беше кротувала? Киро щеше да се търкаля нейде пребит или убит. Да кажем, че същото сполети и последния циганин у нас. Ще намалее кражбите от изоставените къщи по селата. Ще намалее просящите по улиците. Ще намалее малко изнасилванията и убийствата (да, наистина, заинтересувате се, малко ще намалее).

Но за сметка на кого? За сметка на половин милион убийства. За сметка на окон-

чателното оскотяване на един народ, който уж бил дал нещо на света. И за какво? За да останат само българи клошари. За да работят само българи в боклукчийските камioni. За да ровят само българи в боклука. За да продават само българи наркотици в училищата. За да палят само българи гуми в полето. Или си мислите, че всички тези неща ще изчезнат?

Сигурно на селяните ще им олекне, ако циганите ги няма. Или ако си намерят доходна работа. Тогава от изоставените къщи ще краде само местният тарикат, чист българин, който плаща на едни глуми чисти българчета да вадят кабелите и да му ги носят. Вярно, поне на дядовете, които си живеят в къщите, ще им олекне... малко. Защото внуците им няма да дойдат да ги видят. Нито пък някой ще влезе в изоставените къщи – ако циганите не откраднат кабелите, бурените ще ги прокесат след двайсетина години. А хората ще все така ще си скъсват задника от бачкане, ще гласуват за новите-стари господари и ще псуват, като ги търпят мутрите. Само че тогава няма да ги има циганите, за да се оправдаваме с тях. Ще трябва да потърсим някой друг... в огледалото. •

СМ

ОЩЕ НЕ СА ГИ ЗАБРАНИЛИ

Идат избори – и какво от това?

Вече видяхме по няколко ефирни телевизионни репортажи за изборен туризъм, за купуване на гласове, за принудително гласуване в няколко различни региона на България. Добър материал за размисъл, от който обаче официалните медии правят чудновати изводи, а именно – че трябва повече

контрол. Нито за миг не се усъмняват в необходимостта на самия изборен процес, в адекватността на цялата буржоазно-демократична система. Не се замислят доколко е нужна властта, йерархията, централизацията. Още Кропоткин е отчел някои социално полезни функции на

гържавата, но пак той категорично доказва, че позитивната роля на властническата система се губи сред негативните явления, които поражда, които поддържа, които натрапва: *произвол, корупция, безотговорност, измами, неравенство, легално ограб-*

» » » продължава на страница 3

НОАМ ЧОМСКИ

Студентите трябва да бъдат анархисти

Професор Чомски, вие сте сред най-цитираните световни учени, а от 45 години сте и политически активист. Гледайки политиката днес, човек се пита дали „обществените интелекту-

алци“ като вас могат да постигнат нещо?

Как може да ми задавате такъв въпрос?

В Афганистан има война. Светът страда от последствията на икономическата криза. Социалните неравенства все повече се изострят.

Проблемът е прост. Повечето интелектуалци са служители на властта и съветват правителствата. Наричат себе си експерти. От векове търсят престиж, не само днес.

» » » продължава на страница 3

БЕЗ ЛОГО

СТАТИИ
АНАЛИЗИ
МНЕНИЯ
ТЕХНОЛОГИИ
ИКОНОМИКА
КУЛТУРА
ПОЛИТИКА
БЪЛГАРИЯ
ОЦЕНКИ

www.bezlogo.com

ПЕТ ГОДИНИ СЛЕД ФРЕНСКИТЕ ПОЖАРИ

ИДВАЩИЯТ БУНТ

» » » продължава от миналия брой

Да се учим и обучаваме

На нас, които употребявахме толкова дълго оторизираното от пазарната демокрация свободно време, какво ни остава? Кои можеше да ни подтикне да правим джогинг в неделя сутрин? Какво поддържа всички тези фанатици-каратисти, тези маниаци на домашното майсторене, на риболова или на гъбарството? Какво, ако не необходимостта да запълнят часовете на безделие, да възстановят работната си сила или своя „здравен капитал“? По-голямата част от свободното време би могла лесно да се отърве от абсурдния си характер и да стане нещо различно от бездействието. Боксът не винаги е бил резервиран за демонстрации и развлечение на тълпата в големите зрелища. Китай в началото на XX век, разпокъсан от ордите на колонизаторите и изгладнял от сушата, видя как могат да се организират стотици хиляди бедни селяни в безброй клубове за бокс на открито, за да си вземат от богатите и колонизаторите това, което им бяха заграбили. Това бяха бунтовете на **боксьорите**. Никога не е рано да се научим и да упражняваме това, което в по-малко мирни и по-малко предвидими времена ще бъде поискано от нас. Нашата зависимост от мегаполиса – от неговата медицина, земеделие, полиция – е такава, че понастоящем ние не можем да го атакуваме, без да изложим себе си на опасност. Това е неформулираното съзнание за тази уязвимост, която води до спонтанното самоограничаване на днешните социални движения, която ги кара да се страхуват от кризите и да желаят „сигурността“. Чрез нея стачките замениха хоризонта на революцията с този на връщането към „нормализацията“. За да се освободим от този фатализъм е необходим един дълъг и постоянен процес на научаване, на множество мащабни експерименти. Думата е да се научим да се бием, да отключваме затворените врати, да лекуваме фрактурите толкова добре, колкото и ангините, да конструираме пиратски радиопредаватели, да организираме улични кухни, да се целим точно, но също да знаем как да събираме разпръснатите знания и да създадем една военновременна агрономия, да разбирате биологията на планктонна, състава на почвите, да изучаваме родовете растения и да преоткрием изгубените интуиции, всички начини за употреба, всички възможни връзки с обкръжаващата ни среда и границите, отвъд които я изчерпваме; и това още от днес и за дните, в които

ще ни трябва да получим повече от символична част храна и грижи.

Да създадем територии.
Да умножим непрозрачните/тайни зони

Все повече и повече реформистите днес се съгласяват, че с „приближаването на **върховата точка на изчерпването на петрола**“ и „за да се намали парниковият ефект от емисиите на газове“, ще трябва да се „релокализира икономиката“, да се фаворизира регионалното снабдяване, най-късите пътища на дистрибуцията, да се откажем от услугите на отдалечените вносители и т. н., и т. н. Това, което са забравили обаче е, че всичко, което се прави локално в икономиката, се прави **на черно**, „неформално“; и че само една семпла екологическа мярка, каквато е релокализацията на икономиката, предполага ни повече, ни по-малко от това тя да се освободи напълно от държавния контрол или да му се подчини безрезервно.

Днешната територия е продукт на многовековни полицейски операции. Народът беше изтискан от своите села, след това от своите улици, после изгонен от своите квартали и накрая – вън от залите на сградите с налудничавата идея да натикат целия му живот между четирите влажни стени в панелните частни боксове. Въпросът за територията не се поставя за нас, както за държава. Не става дума да я задържим. Това, което ни трябва, е да уплътним локално комуни-те, циркулацията и солидарността между тях до такава степен, че територията да стане непроницаема и непрестъпна за всяка власт. Тоест, въпросът не е да я окупирате, а ние **да бъдем** територията.

Всяка практика създава територия – територията на един договор, на сделка или лов, територията на детските игри, на влюбените или на бунта, територията на селянина или на орнитолога. Правилото е съвсем просто: колкото повече са териториите, които се разполагат и наслагват в дадена зона, толкова по-голяма е циркулацията между тях и толкова по-малко място остава за властта. Кафенета, печатници, нелегални квартири, спортни зали, терени и паркове, антикварни магазинчета, покриви на сгради, импровизирани размени на вещи, кебапчийници, гаражи, читалища могат много лесно да се изтръгнат от полицейския контрол, ако се намерят достатъчно съучастници. Локалната самоорганизация, налагайки своята собствена география върху държавната картография, я обръква и анулира; тя про-

извежда собственото си отцепване.

Да пътуваме. Да трасираме собствени пътища за комуникация

Принципът на комуните не е в противопоставянето на мегаполиса и на неговата мобилност, не е в локалното вкореняване и бавност. Експанзивното движение за образуване на комуни трябва подземно да дублира това на мегаполиса. Ние няма да отхвърлим възможностите за преместване и комуникация, които ни предлагат днешните инфраструктури. Достатъчно е само да бъдем внимателни. Да направим едно посещение е много по-сигурно с това, че не оставаме следи и създаваме много по-солидни връзки, отколкото цялата ни листа с интернет-контакти. Възможността мнозина от нас да „циркулират свободно“ от единия край на континента до другия и без много проблеми да правят това в целия свят, е един коз, който не е за пренебрегване, когато се създават връзките между огнищата на конспирация. Едно от големите преимущества на мегаполиса е възможността на американци, гърци, мексиканци и германци да се намерят с французи потайно в Париж за една стратегическа дискусия.

Постоянното движение между приятелските комуни е едно от нещата, които ги предпазват от линеене, както и от фаталността на доброволния отказ. Да посрещнем другари, да бъдем в течение на техните инициативи, да обсъдим заедно техния и своя опит, да се сдобием с техниките, които те владеят, и да ги запознаем с нашите – това прави много повече за една комуна, отколкото безбройните стерилни самоанализи при закрити врати. Бихме сгрешили, ако подценяваме обсъждането и решението на важните проблеми през вечерите, които прекарваме с другари в конфронтация на гледните ни точки върху текущата война.

Да отстраним стъпка по стъпка всички препятствия

Известно е, че улиците гъмжат от нецивилизованост. Между това, което са, и това, което трябва да бъдат, се намира централизиращата сила на полицията, която се стреми да възстанови „реда“; срещу нея сме ние, тоест центробежното движение. Ние се радваме всеки път и навсякъде, където възникват страсти и „безредици“. Няма нищо чудно в това, че т. нар. национални празници, които не честват вече нищо, вече систематично се

превърщат в сблъсъци със „силите на реда“. Блестящ или запуснат, мегаполисът, който не знаем къде започва и къде свършва, материализира нашето общо ограбване. Упорит в своето нищо, той иска да се промени към нещо по-добро, а ние съзерцаваме това, което ни обгражда: то чака своя час и мегаполисът става изведнъж носталгичен, каквито са полята с руините.

Ние ставаме методични и систематични и нецивилизоваността се превръща в една разпространяваща се ефикасна партизанска война, която ни прави неуправляеми и недисциплинирани. Разтърсващо е, че сред множеството признаци военни преимущества на партизанската война фигурира и недисциплинираността. В действителност, ние никога не би трябвало да разделяме беса от политиката. Без първия, втората се разпилва в реч; а без втората бесът се изчерпва с крясъци. Думи като „бесни“ или „екзалтирани“ никога не излизат на политическата повърхност без предупредителни изстрели.

Некапомним следните принципи за метода на саботажа: минимум риск в акцията, минимум време за нея и максимум поражение. За стратегията трябва да помним, че една съборена, но не залята с бензин преграда – едно освободено, но незаселено пространство – се заема от друга, по-силно съпротивляваща се и по-неатакуема преграда.

Не е нужно да повтаряме трите типа работнически саботаж: забавяне на трудовия процес, чупене или повреждане на машините, разкриване на тайните на предприятието. Разширени до размера на социалната машина, тези принципи на саботажа се генерализират – от производството до стокообмена. Техническата инфраструктура на мегаполиса е уязвима: нейните потоци, освен транспорт на лица и стоки, информация и енергия, циркулират посредством мрежи, влакна и канали. Тези мрежи могат да бъдат атакувани. Саботирането на социалната машина и последиците от него, ни задължават днес да овладеем и да открием нови средства за прекъсването на тези мрежи. Например, как да направим неизползваема една линия на свъхвързите влакове или една електрическа мрежа? Как да намерим слаботе точки на информационните мрежи, как да заглушим радиовълните и как да предизвикаме „снежинки“ върху малкия екран?

Колкото до сериозните препятствия, няма да бъде вярно, ако твърдим, че разрушаването им е невъзможно. Вън от всеки съпя волонтеризъм, присвояването на Прометеевия огън е едно от реше-

нията. През 356 г. преди Христа, Херострат изгорил храма на Артемида – едно от седемте чудеса на света. В нашето време на завършен упадък храмовете поразяват единствено с тъжната истина, **че вече са срутени в душите**.

Ако унищожим това небитие, едва ли мнозина ще тъгуват. Нека да действаме и да намерим една нова младост. Тогава всичко ще приеме смисъл, всичко ще се погреди неусетно – време, пространство, приятелство. От всяко дърво могат да се направят стрели и да намерим цели за употребата им. Ние самите сме стрели. В мизерното време, в което живеем, „да бастисаме всичко“ ще послужи – и не без основание – като последната колективна съблазън.

Да избягваме видимостта. Да превърнем анонимността в нападателна позиция

На една манифестация една синдикалистка смъкна маската на един, който току що беше разбил една витрина, с думите: „Поеми отговорността за това, което правиш, вместо да се криеш!“ Да бъдеш видим обаче означава да бъдеш разкрит, тоест преди всичко уязвим и обезвреден. Когато левичарите от всички страни не престават да търсят „по-голяма видимост“ за своята кауза – било за бездомните, било за жените или нямащите редовни документи – с надеждата, че грижите за тяхното съществуване ще бъдат поети от държавата, те правеха точно обратното на онова, което трябваше да сторят. Не да се „излезе на светло“, а да превърнем анонимността, в която сме се потопили, **в наше предимство чрез конспирацията**. Посредством нощната акция с маска да вземем една неатакуема позиция за атака. Без лидери, без искания и предвабително организиране, а с пароли, жестове и съучастници. Пожарите от ноември 2005 г. ни предлагат модела. Да бъдеш никой в социално отношение не е унизително състояние, трагична липса на признание – признание от кого? – а точно обратното – това е условие за максимална свобода на действие. Да подписваш своите „злodeяния“ единствено с измислени съкращения – още се помни неуловимата ВАFT („античенгеджийската бригада на панелките“ – *име, използвано при акциите срещу полицията в бедните жилищни комплекси през 80-те години на XX век – бел. ред.*) – това е един от начините да съхраниш тази си свобода. •

(слева)

ОЩЕ НЕ СА ГИ ЗАБРАНИЛИ

Идат избори – и какво от това?

» » » продължава от страница 1

ване отгоре, криминални прояви отдолу, безпросветна мизерия за едни, незаслужено с

нищо охолство на други. Коментатори и гости в студио се присмиват и отричат, че изборите нищо не променят, че **който не гласува, няма**

право да критикува властта – все едно, че за да бъдеш против смъртното наказание и затворите, трябва да станеш палач или надзирател.

Истината е проста: чрез изборите властта се легитимира, закичва се с „народното доверие“, за да не личи, че всъщност си присвоява правото да ни командва. Самата власт се прехвърля като топка в един ограничен кръг от хора с очевидни икономически интереси – и реализирането на тези им интереси става за сметка на по-голямата част от населението.

Ако обаче откажем да гласуваме, никой победил в надпреварата партия не ще има правото да твърди, че управлява от името на всички нас. Дори подкрепена от много избиратели, **всяка партия винаги забравя за обещанията си** и се занимава да храни своята

върхушка, своите бизнес авери, част от своята членска маса (според заслуги спрямо лидерите), както и „аполитичните“ чиновници от държавния апарат, които вършат поскущата управленска работа. На практика всяка власт е узурпиране, потъпкване на личната свобода на всеки човек. Именно чрез смокиновия лист на изборите властта прикрива този факт. Защо да им оставаме такова алиби? Защо да им даваме този коз, наречен „легитимност“, след като той винаги се използва после, за да ни цака навсякъде, където е възможно?

Кампанията на претенденти за кметове, съветници и чучелото за президентския стол тече. Власти се като мътен помиев поток. Опитите да дезодорират смрагата с уверения, че безработицата ще намалее, че хлопната-

та портичка на Шенгенската зона (тази нова Берлинска стена, изградена по инициативата на самия ЕС, който уж е за свобода и демокрация!) е недоразумение – не, не минават. А и самите играчи в изборния цирк разбират, че обезвоняването е напразно усилие. Затова се поливат с компромати, изкарват насраните гащи на опонента и ги развяват като байраци (а това са истинските партийни знамена!). Нима това не предизвиква у нас погнуса? И нима не е глупаво да смятаме, че в резултат на цялата тази гнусотия ще настъпи нещо чисто и свято? Че с мръсна вода се мият кърливи ризи?

Изборите, като почнеш от предизборната кампания и свършиш с манипулациите на вота, със заплахите и търговията с бюлетини, това са ро-

» » » продължава на страница 6

НОАМ ЧОМСКИ

Студентите трябва да станат анархисти

» » » продължава от страница 1

Само че в перифериите на всяко общество има критични интелектуалци. И двата вида интелектуалци имат своето влияние – и слугите на властта, и дисидентите.

Все още сме скептични. Какво сте променили вие за последните 45 години?

Аз лично нищо не съм променил. Аз бях част от движение и това движение постигна много неща. Светът днес е коренно различен от света преди 45 години. Действията за граждански права, човешки права, права на жените и защита на околната среда, съпротивата срещу потисничество и насилието, всички тези действия съществено измениха света. Не разбирам как може да твърдите, че нищо не се е променило.

А студентите по-ангажирани ли са политически? Днешното поколение често бива упрекувано в апатия.

Мисля, че този упрек е грешен. Периодът на силно политизиране на университетите беше много кратък, от 1968 до 1970 г. Преди това студентите бяха аполитични. Войната във Виетнам например е едно от най-големите престъпления след Втората световна война. Мина-

ха четири-пет години, преди в САЩ да се зароди видима форма на протест срещу нея, който бързо отшумя през 70-те. Настроението преди войната в Ирак беше много различно. Доколкото съм запознат, войната в Ирак е първата война в историята, срещу която демонстрациите започват преди самата война. Студентите ми пропусаха лекции, за да демонстрират. Такова нещо не би могло да се случи преди 50 години. Протестите не спряха войната, но я ограничиха. В Ирак САЩ не успя да направи и частица от онова, което стори във Виетнам.

Тези протести не бяха ли мимолетно явление?

Не. Политизирането днес е много по-силно, отколкото през 50-те. Развиха се форми на траен активизъм, с чиято помощ много от битките ни бяха спечелени. По отношение правата на жените например имаше постоянен напредък. Ако бях питал баба ми дали е била потисната, нямаше да знае за какво ѝ говоря. Майка ми каза „Потисната съм, но не знам какво да правя!“, а дъщеря ми след такъв въпрос вече ми се караше: „Нашият свят е по-човечен!“

Вярвате ли в историческия прогрес?

Прогресът е бавен, но граматичен, ако гледаме дъл-

ги периоди от време. Вземете например премахването на робството или развитието на свободата на изразяване. Правата не се подаряват просто така. Хората обединиха силите си и реализираха тези права. Все пак прогресът не е праволинейен. Понякога се правят стъпки назад.

Ако понякога има прогрес, а друг път стъпки назад, ще бъде ли светът по-добър след 50 години?

Какво ще бъде след 50 години много зависи от делата на младото поколение днес. Две големи опасности застрашават съществуването на света: отношението ни към околната среда и опасността, която произтича от ядрените оръжия. Ако днес не се борим по-убедително за защитата на околната среда, след 50 години може да се озовем напред тежка екологична криза, да не говорим за рисковете от ядрените оръжия. Ужасната катастрофа от Фукушима ни напомня, че използването на ядрената енергия с невоенни цели носи огромни рискове. Не можем да пренебрегваме това в никакъв случай.

Политическа ангажираност като вашата рядко се среща сред учениците. Ядосват ли ви понякога „слугите на властта“, както ги наричат, или

вашиите колеги професори, които се съсредоточават единствено върху научната си дейност?

Смятам, че е неморално да се подкрепят системи на власт. Това обаче не означава, че се ядосвам на някого. Учените като такива нямат по-дълбоки политически прозрения от другите хора и не превъзхождат другите морално. Те обаче са длъжни да помагат на политиките да търсят и намират истината.

Това звучи като да поомекват на стари години.

Не. Възгледите и отношението ми не са се променили през десетилетията. От младежките си години вярвам в едни и същи неща.

Добре ли е това, че вярвате в същите неща като преди 70 години?

Да, когато става въпрос за фундаментални принципи. Очевидно съм променил мнението си по много въпроси, но идеалите ми са същите!

Често казвате, че сте анархист. Какво имате предвид?

Анархистите се опитват да идентифицират властовите структури. Те предизвикват тези, които упражняват власт, да доказват работата си. В повечето случаи тези доказателства са неуспешни. Тогава анархистите

се стремят да разобличат и преодолят структурите на властта – били те патриархални семейства, мафиотска международна система, или тези частни тирании върху икономиката – корпорациите.

Кое беше ключовото преживяване, което ви направи анархист?

Нямаше такова. На 12 години започнах да посещавам антикварни книжарници. Много от тях ги движеха анархисти, дошли от Испания. Затова ми се стори съвсем естествено да бъда анархист.

Трябва ли всички студенти да бъдат анархисти?

Да! Студентите трябва да предизвикват авторитетите и да се присъединят към дългата анархистка традиция.

„Да предизвикват авторитетите“ – един либерал или умерен левичар би могъл да приеме тази покана.

Щом един човек идентифицира, предизвика и превъзмогне незаконната власт, той или тя става анархист. Повечето хора са анархисти. Как се наричат самите те, не ме интересува. •

Интервю на Цайт Кампус от

27 юни 2011

(със съкращения)

Превод за „Без лого“. Мария

HTTP://SM.A-BG.NET

СЕДМИЧНИК НА „СВОБОДНА МИСЪЛ“ В ИНТЕРНЕТ

пълните текстове четете на:
http://sm.a-bg.net/categoria/sedmichnik

Всеки да си получи награвеното

Какво става с „братския“ китайски социализъм? Той не спира да се развива. Сталин го построи в отделна страна, Хонекер – в половин страна, Живков – в едно село, Чаушеску – в едно семейство,... а китайските другари явно успяват да го построят и за отделен човек.*

Каква професия да изберем?

The Economist публикува списък на 10-те най-големи работодатели в света. Първата позиция се заема от американския Департамент по отбраната с 3,2 млн. служители. На второ място е Китайската армия с 2,3 млн. служители. Едва после идват престижните професии на продавачи и сервитьори в Уолмарт и Макдоналдс.

Чудно ли е тогава, че хората масово се преквалифицират в... бандити, сиреч в полицаи и частни охранители? *

Катуница – няколко „защо“

С какво се различава кланът на цар Киро от клана, наречен държава?

С какво Кирил Рашков е по-различен от легалните бизнесмени?

Чудно ли е, че 20 години властта мирно съжителстваше с циганския барон?

Защо справедливото „Накажи изедника“ се превърна в „Смърт на циганите“? *

Катуница – опит за анализ

По силата на каква логика деянията на един богат потисник „от ромски произход“ станаха повод за желание да бъдат нападнати най-бедните цигански квартали?

Не е ли държавата един Цар Киро, но на голям екран?

Не мога да разбера хората от Катуница – отначало ревноха като ранени в сърцето пантери, а после забляеха като овце. Забляеха за помощ към овчарите – същите дето 20 години другаруваха с чакали като Кирил Рашков, защото са разбойници като него. *

РЕВОЛЮЦИЯ „ПО СТАР СТИЛ“

Уроците на октомври 1917

Първата руска революция 1905 разтърсва презрелия феодализъм в Руската империя, но не го поваля. Появява се подобие на парламент, сякаш от нищото изникват политически партии. Подведени от тези „реформи“, народните маси се успокояват. Едва към началото на Първата световна война илюзиите се разсейват, а стопанската разруха и неуспехите по фронтите тласка народа към действия. Многовековният самодържавен режим на царя пада за броени дни в резултат на спонтанни бунтове в Петроград, непланирани и неръководени от никоя партия. Едва след като овладява столицата, въстаналият народ предлага на парламента да поеме ръководството, предава инициативата на политическите.

За осем месеца от февруари до октомври 1917 Русия преминава през цяла епоха. Трите временни правителства не решават трите най-важни въпроса: излизане от войната, оземляване на селяните, политическото устройство. Отново масите по самоинициатива предприемат мерки: войниците гезертират, селяните нападат помешниците, работниците установяват контрол върху фабриките, възникват Съвети

на работници, селяни и войници, които поемат самоуправлението по места. Безсилието на буржоазните централни власти и неопитността на народното самоуправление оформят крехко равновесие, в което кризата продължава да зрее.

Според участника в онези събития Всеволод Волин, единствено болшевиките по онова време предлагат концепцията за Социална революция като ръководство за действия. Ленин много точно долавя настроенията на масите и дори е упрекван в средите на Втория интернационал като „анархист“, но това е само поза. Болшевиките виждат в цялата ситуация единствено, че „властта се търкаля на улицата“ и решават да я вземат. Кое и правят през октомври, а през декември създават репресивен орган с извънредни полномощия – зловещата ЧК, за борба срещу анархистите. Следвайки постулатите на „Комunistическия манифест“ на Маркс и Енгелс, партията на Ленин и Троцки построява основите на тоталитарен държавен капитализъм, а Сталин довършва строежа. Партията се превръща в нова потисническа класа, а страната – в титанична военно-бюрокраична

машина за агресия навън и терор навътре.

Ленин не случайно използва анархическа риторика. На партийната концепция за социална революция трудещите се маси отговарят със своя версия и тази народна идея за революцията е истинската идея за освобождаването на човечеството – анархистката идея.

Влиянието ѝ се засилва, печели умове и сърца дотолкова, че към края на 1918 болшевиките я възприемат като заплаха, по-сериозна от белогвардейците. Болшевиките никога не са се борили с нея идейно, те използват репресии, удари в гръб, клевети, нарушаване на споразумения буквално насред сражения с военните части на реакцията.

Сблъсъкът между тези две концепции за Социалната революция е ключов момент в цялата Руска революция 1917–1921.

Още веднъж да напомним принципната разлика между тези концепции.

Анархистката предвижда решаване на революционните задачи да става единствено като свободно, съзнателно, колективно и солидарно дело на милионите трудещи се хора; дело, което взема предвид потребности-

те и интересите на всяка личност, за да ги хармонизира; дело, което използва приноса на всеки според неговите възможности и желания.

Болшевиките имат коренно различен подход – елитарен. Елитът е, разбира се, ръководството на тяхната партия. То образува правителство (закичено с етикета „работническо“), което свежда своите проекти до масите за безпрекословно изпълнение.

Кои са причините, довели до поражението на анархическата концепция за Социална революция?

Обяснението, че болшевиките са по-многобройни и постигнати организационно, не може да се приеме за единствено. Анархистите показват способности за ефикасно организиране, както и за постигане на масово участие в движението.

Предимството на насилието, започнато от ленинистите-троцкисти? То среща достоен отпор, активната съпротива против болшеvizма в периода 1919-1921 е значителна.

» » » продължава на страница 5

КАТУНАЦИЯ

Предизборна лумпениада Катуница 2011

Макар да беше ясно като бял ден, че предизборната кампания ще бъде съпроводена от разнообразни истерии и представления, случващото се през последните дни надминава очакванията. Виртуалното пространство се тресе от речи и заплахи ала „въздухът трепери“, които за разлика от обикновено имат и реално проявление по улиците.

Всевъзможни журналисти, коментатори, социолози, политолози, политици и политикани се надпреварват да си чешат езиците – понякога успешно, но най-често – не. Любимите ни националистически партийки и организации побързаха да влязат в роля – Сидеров замени гротескната си усмивка от предизборните плакати с познатото опулено изражение и щръкнали вежди, опъна отново катуна си пред президентството и почна да заема героични пози пред рехавата си агитка. Други пък почнаха да събират подгиси за референдум срещу бездействието на държавата по циганския въпрос, без обаче да си правят труд да дефинират държавно бездействие и цигански въпрос.

Основната нишка в цялата тази какофония обаче е нещо, което наблюдаваме в различни мащаби от години насам – щом някъде се появи зародиш

на социално недоволство и съпротива срещу олигархо-политическата симбиоза, той бива инфилтриран, лумпенизиран и в крайна сметка опропастен от едни групички примитиви, организирани по линия на футболни фенклубове, неонацистки организации, рокерски банди и прочее криминални хомодружинки.

Случаят „Катуница“ започна със справедливия гняв на местните хора срещу безобразието на един престъпен феодал, с когото са оплетени като свински черва управници от всички етажи на системата. Т. нар. „цар“ Киро е само един от многото безсрамни символи на диващината и лицемерието, в които сме принудени да живеем. Вероятността това да се превърне в мащабен бунт срещу статуквото беше почти ментално преодоляна, когато възмутените патриоти решиха да откъсват на циганина-християнин Кирил Рашков,... като трошат прозорците на Пловдивската джамия. Всичките им по-нататъшни действия се отличават със същото ниво на адекватност и полезност и най-вече с пълното неосъзнаване, че играят по нечия свирка.

От личен опит знам, че милиционерите не пропускат дори протест на 20 души,

който не е обявен никъде. Също така не можеш да отидеш някъде, където са решили да не те пускат. Същевременно родната полиция някак си пропусна откритата подготовка на футболните агитки за нощната разходка до с. Катуница и съответно не успя да опази две от помпозните къщи на „царската“ фамилия от опожаряване. Макар и в друг мащаб, по подобен сценарий протече и лумпенизирането на големите студентски протести преди две години, които макар и мирни, събудиха дълбоки притеснения у управляващите.

На 14 януари 2009 г. присвоилите си протеста агитко-националисти бяха не само оставени, но и очевидно подпомагани да вилнеят пред ухилените погледи на пазителите на реда. Те идеално изпълниха ролята си, както правят и сега – да дадат повод ченгелата да извадят палките и пропагандната машина, така че мнозинството обикновени граждани да отдръпнат – сега и за в бъдеще – от всяка проява на организиран протест срещу властта. Смуцаващата приемственост в поведението на МВР идва като напомняне, че който и да е реално управляващият в тази държава, неизменно силовите ведомства са неговото

куче-пазител и изпълнител на мръсни поръчки.

Единствената разлика е бързината, с която се случват нещата сега – преди две години подготовката за опропастването на протестите отне повече от месец. В този ред на мисли изглеждат съмнително факти като това, че двете подпалени къщи се окачаха предварително опразнени, а любимият вожд Б.Б. се къльне, че проверките на царкировите богатства са подготвени поне от две седмици преди драматичните събития. Много е вероятно предизборният етнически цирк да е подготвян в аванс, като само се е чакал подходящ повод.

В крайна сметка целите са постигнати – ръководителят на предизборния щаб на управляващата партия, който по съвместителство е и вътрешен министър, вече държи за топките един от основните координатори на циганския вот. В очите на едни се вдигна рейтингът на полицията, а в очите на други – страхът от нея. Няма особено значение дали уличното недоволство се е разраснало малко повече от предвиденото. МВР изпълнява функцията си в най-добрите традиции на полицияцината – и тя

» » » продължава на страница 12

Уроците на октомври 1917

» » продължава от страница 4

Въпреки това, споменатите фактори не са без значение. Болшевиките използват традиционни схеми, живелите векове във властническа среда народни маси по-лесно се подлъзват от демагогията за „народна“ власт, моделът на безвластието ги стъписва. Надмощието на болшевиките в едрите промишлени центрове, способни да произведат оръжие и муниции пък казва своята тежка дума в сферата на насилието – 10 души с картечници са по-силни от 1000 конници, въоръжени единствено със саби и храброст. Предразсъдъкът, че „съвсем без власт не може“ изближнява бавно и това забавяне се оказва фатално.

Същият предразсъдък трайно отравя и умовете на интелегенцията, на революционната младеж. Години наред моделът на социализма, идец от марксистки източници, се представя именно като държавна идея. Днес по същия начин в народния мантилет тегне илюзията за „нормална“ държава. Не помагат елементарни сметки, че например съотношението на милионери към бедняци в България и САЩ е напълно еднаково, което, наред с други пока-

затели, доказва, че в страната ни отдавна се е настанила не просто нормална, ами даже свръхнормална държава. Слабостта, предимно количествена, и днес (началото на XXвек), както преди близо столетие, на анархическата просвета е причината за бавната ерозия на тази масова илюзия. В наши дни дори е по-зле заради смазващото медийно преимущество на апологетиите на държавността.

Във връзка с тези причини към началото на революцията в Русия държавно-социалистическата идея вече има много привърженици – и в състава на революционните партии, и в средите на радикално-либералните. Анархизмът не разполага с тази изгодна **количествена** стартова позиция, въпреки че след това започва стремително да наваксва, което е много показателно за **качеството** на анархистките идеи, но все пак не успява да спечели напреварата с времето. Болшевиките умело го използват и силово възпрепятстват разпространението на безвластническия печат, пропаганда и агитация – конфискуват печатници, затварят вестници, арестуват редколегии.

Днес това става „по-елегантно“ – затрупване на кри-

тичната информация със спам, с информационен боклук, търговски реклами, развлекателни предавания, вариации на официалните становища и нито дума, освен в подигравателен смисъл, за алтернативите.

Нашата епоха е особена

Информационните технологии, автоматизираните средства за производство, новите източници на енергия преобразяват света. В основата си обаче той е същият, както към момента на възхода на капитализма преди век. С тази разлика, че капитализмът вече стигна тава на своето развитие – морално, качествено, количествено. Няма нови пазари – светът е отдавна поделено на парцели глобално село. Няма нови технически решения, принципно различни от предишните – такива решения биха изисквали сериозно преформатиране на системата, преразпределяне на собственост, пагане на елити, въздигане на нови. Стари идеи се предвкват в нови опаковки. Финансовите балони и производствата на продукция за печалба не могат да растат безкрайно. Все по-често се включва механизъм на кри-

зите: изчезват излишните пари (а заедно с тях спестяванията на трудещите се), унищожават се половината от хранителните продукти в световен мащаб (а все още има един милиард хронично гладувачи), както и други потребителски стоки. Избухват войни и безредици – каквито и поводи и причини да имат те, в крайна сметка изграят ролята на булдозери, които разчистват да речем исторически квартал в някой град... за да се построи на негово място мол, бизнес-център, голф-игрище. Негоуизбитото по терена население се премества в гета, където се разделя на банди, а те се ръфат помежду си и не представяват сериозна заплаха за богатите изедници.

Затова в тази наша епоха революцията не може да няма глобален характер. Съответно и реакцията ще има такъв. Нещо повече – контрареволюциите започнаха да предхождат самите революции. Така зараждащият се в СССР и сателитните му проболшевишки държави бунт беше потушен с помощта на мероприятиято „Перестройка“ – превръщането на партийния държавен капитализъм в частен капитализъм. Сега пък корпоративният монополи-

стичен капитализъм е на път да замести държавите, да ги постави в откровено подчинена функция на регионални полицейски управления, които да бдят на място за интересите на транснационалния капитал.

Но въпреки превантивните контрареволюции, социалните трусове си пробиват път – пламнаха арабските страни, макар и далечни от Социалната революция, те доказват, че светът е твърде сложен и не се намира под пълния контрол на шепата олигарси, колкото и да им се иска. Именно заради това е важно да осмисляме опита на отминалите революции и да не повтаряме техните грешки. До днес единствено анархическият подход към преобразяването на света е давал повод за надежда, доказвал е правилността си. Другарите от миналото са трасирали с кръвта си местата, по които не бива да минаваме. Пътят е пред нас и само се иска да тръгнем по него. •

Васил Арапов

ИЗПОЛЗВАНИ МАТЕРИАЛИ:

- Всеволод Волин**, „Неизвестная революция“
- Георги Константинов**, „Барутни помисли“

МЛАДИ И СТАРИ

Моите срещи с Христо Колев – Големия

Трябва да е било пролетта на 1990 година. Баща ми имаше служебно пътуване до Велико Търново и ми предложи да отида с него. Искаше да ме запознае с приятел на дядо ми, който живееше в село Балван, на 17 км от града. Знаех, че този човек е идвал в Ракитово, че името му се споменава с голяма почит, както и това, че беше претърпял тежка мозъчна операция, но благодарение на силния си дух, се беше възстановил.

Посрещна ни човек, когото аз предварително си бях представляла различен. Очаквах буен, жестикулиращ, гръмогласен бунтар. Беше невисок, побелял, с фини ръце, носеше пръстен. В момента беше с очила. Когато ни видя, се зарадва много, а с това не създаде нито повече шум, нито суматоха. Тамко имаше работа във Велико Търново и тръгна. Мен ме остави. Беше обял и чичо Христо предложи да отидем да хапнем в селото. Не помня самото заведение, вероятно хоремаг, но помня начина, по който той се хранеше. Отново беше различно от онова, което познавах. Вкъщи храненето беше малък концерт от поглъщане на храната и безспирни спорове или силен смях. В момента седях на масата с аристократ. По-късно разбрах, че е такъв и в

душата си. Беше най-известният дисидент, създал неприятности на Тодор Живков, за когото Амнести Интернешънъл се беше застъпила. Беше човекът, чиито писма до дядо с интерес бях чела. Предстоеше да разбера за него толкова много. Не знаех, че ще бъде един от най-близките ми приятели, на когото щях да споделя някои от най-личните ми мисли и чувства.

След като се нахранихме, чичо Христо предложи да ми покаже къде се разхожда. Извън селото, недалеч, има паметник на избити партизани. Всеки ден ходеше до там. Бях на 24, знаех от дете какво се беше случило с дядо и неговите приятели. Вероятно заради това казах, че смятам, че тези момчета са били наивници. Стана му неприятно – за него бяха хора, загинали за идея, макар и различна от неговата. Не мога да забравя колко засрамена се почувствах.

Следобед се върнахме в къщата. Разказа ми госта, показа ми снимки. След няколко часа тамко дойде и си тръгнахме. Четири-пет месеца по-късно чичо Христо дойде да живее в София. Бяха изминали доста събития. За мен някои бяха толкова силни (смъртта на чичо ми), че и досега не мога да възстановя спомените си от първите дни.

Междувременно се бях запознала с братята Георги и Александър Николи, които бяха разлепили призив към хората, които се чувстваха свободни и искаха да се обединят около идеите на Бакунин. Те двамата продаваха книги пред Народната библиотека, носеха червено-черни шалчета. Как и кой ми донесе призива им, това е друга личност също толкова светла и интересна като чичо Христо. Бях силно влюбена и животът ми течеше по площадите, Града на истината, клуба на ФАМ и по-малко в Университета. Живеех с нестандартни и силни личности, на които някои от дядовите приятели открито се противопоставяха, други мълчаливо укоряваха. Бях поставена между старите анархисти, оцелели въпреки лагерите и ДС, и младите, сами стигнали до идеята и оцеляващи въпреки системата, алкохола и наркотиците. Сред някои от старите имаше поддали се на репресията на ДС, сред някои от младите имаше жертви на алкохола и хероина. Живеех емоционално пренатоварена. Често губех контрол над емоциите си. В този момент се появи чичо Христо Колев. Стана част от нас. Живеех с нашите страсти, стоех до късно през нощта в квартирата ни, пазехме ме, изучавайки други-

те, а те се влюбиха в него. Някои от по-буйните момчета дори изпитваха ревност.

Получавахме книги от Франция, издавани там от Георги Хаджиев. По-късно се срещнах с него в градинката на ул. Иван Асен. Беше доста остарял. Искаше да контролира връзките от България с тези, които бяха в чужбина. Беше разбираемо, че всеки се опасяваше от хора, внедрени в организацията, за да дават информация на ДС. Георги Хаджиев издаваше основно свои книги. Мисля, че той настояваше името на Георги Константинов да не се споменава много пред младите. Опасяваше се, че ще им повлияе и ще ги подтикне към радикални действия. Спомням си, че веднъж на Синьото, където се събирахме навечер, дойде чичо Христо и тайно ни прочете писмо, което беше получил от Константинов. Бяхме много впечатлени и развълнувани. Той ни помоли да не коментираме с останалите и най-вече с по-възрастните.

Христо Колев имаше запис на свои спомени на касети. Дядо беше дал една част да се напечатат, след това пленница на чичо Христо ги редактира. аз отново ги написах на пишеща машина. Докато ги пишех, бях омагьосана от живота му, непрекъснато коментирахме събитията,

той отново се връщаше назад и разказваше много интересно, вълнуваше се. Помня колко гордо казваше как перял в Дунав бялата кърпа, която носел на врата си, и това въбесявало пазвантите в лагера. Беше изключително чистоплътен и смел до безразсъдство. Бяхме заедно на поклонението на остров Персин, там разказа как казвал на пазачите, че му е все едно от коя страна на реката ще бъде гробът му.

През лятото на 1991 година чичо Христо влезе в Александровска болница. В същото време стана пучът в СССР. Уплашихме се. Тамко беше в командировка във Франция. Трябваше да скрием архива. Сложихме най-ценните неща в една стара пътна чанта и отидохме в болницата. Казахме му, че трябва да я пазим. Забрани на санитарките да мият в тази част под леглото му. Бяхме спокойни.

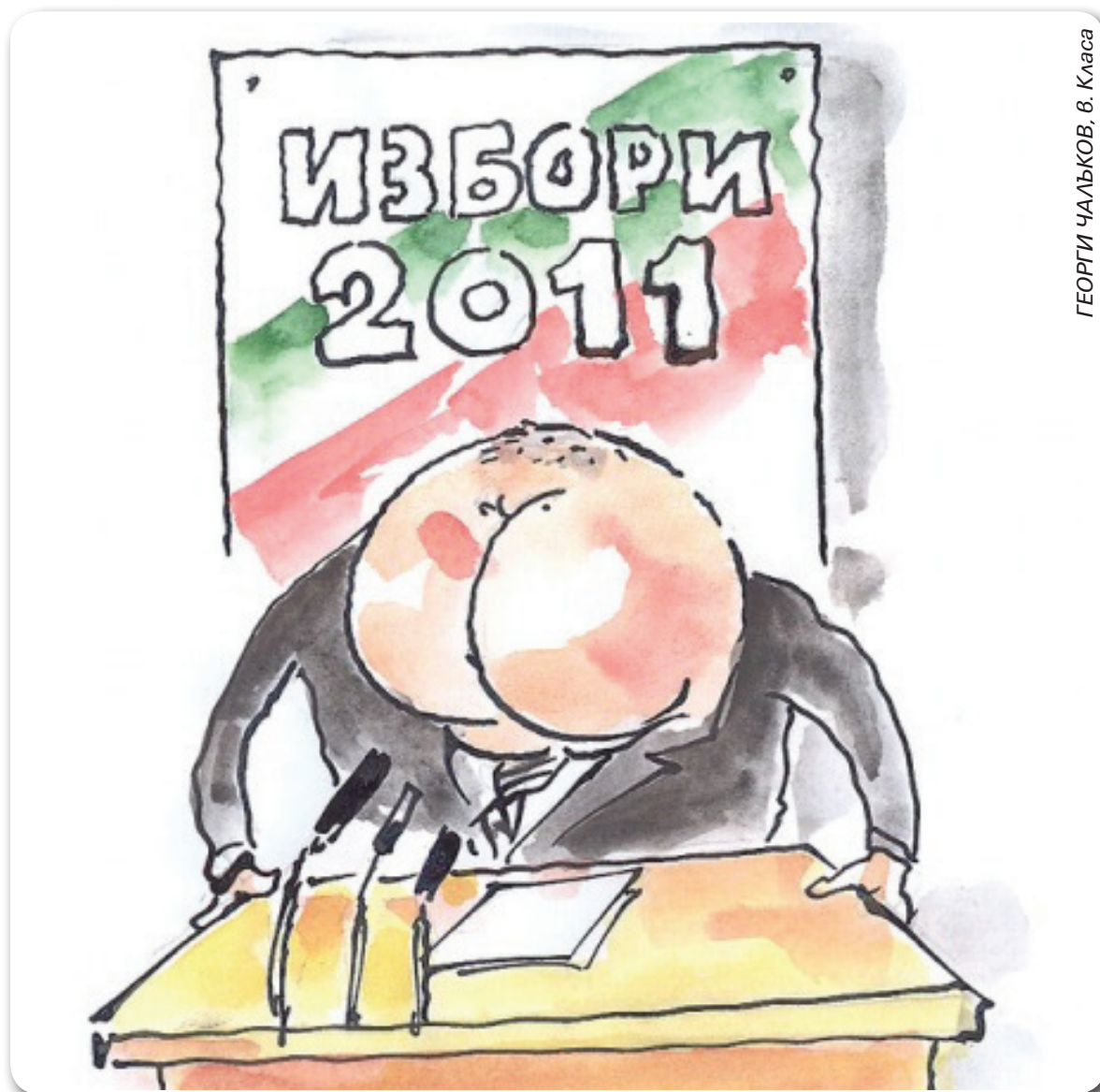
Месеците минаваха и страстите утихнаха. Голяма част от ФАМ и гравитиращите около нея заминаха за чужбина. Върнах се в Пазарджик за няколко месеца и връзката ми с чичо Христо прекъсна. Не ми се обадиха, когато почина.

Често мисля за Балван и анархиста, който ме заведе до алеята на убитите момчета. •

Мариола Зяпкова

ОЩЕ НЕ СА ГИ ЗАБРАНИЛИ

Идат избори – и какво от това?

ГЕОРГИ ЧАЛЪКОВ, в. Класа

» » » продължава от страница 3

дилните мъки на „новата“, но все тъй стара власт. Същите муцуни, същите лакомии, същите мераци. От мръсотията се пръква само мръсотия. А после се налага да я мъкнем на гърба си, да я храним от зълка си, от потта си, от живота си. И тя ни „благодари“, като ни цапа и мачка.

СТИГА!

Стига сме се подлъгвали по твърдения, изказани било с истерични крясъци, било със спокоен тежкарски тон, че „не гласувам“ не било позиция. Това е единствената честна и чистоплътна гражданска позиция. Да се опитаме да убедим поне няколко души роднини, приятели и познати да не гласуват. Да пишем върху предизборни плакати,

» » » продължава на страница 7

ОКУПИРАЙ ВОЛ СТРИЙТ

Американската есен

В края на първия мандат на „социалиста“ Обама американците излизат на все по-масови протести срещу капитализма. Публикуваме цялото отразяване на събитието от CNN без съкращения поради неговия уникален за корпоративните медии „про-протестен“ ракурс.

Окупираят Уол Стрийт, търсят отговорност

Хироу Винсент има една мечта: да види как великаните на Уол Стрийт заменят дворците на своите офиси с редица тъмни и влажни затворнически килии.

Престъплението? Грабеж. Кражба на милиарди долари на данъкоплатците, за да отърват закъсалите си фирми. Забогатяване за ваша сметка, докато вие едвам свързвате двата края.

Ако ви е писнало да зяпате отстрана как богатите стават все по-богати, а средната класа се съсипва, той има предложение: излезте на улицата.

21-годишният Винсент е безработен. Той изведнъж става един от няколко неформални говорители на „Окупирай Уол Стрийт“ – протестно движение без водачи, съставено главно от двай-

сетгодишни младежи, недоволни от състоянието на икономиката, състоянието на войната в Афганистан, състоянието на околната среда и състоянието на Америка и света като цяло.

Ако това звучи твърде общо, то е нарочно. За по-мал-

ко от три седмици движението се превърна в магнит за безброй недоволни американци. Във времето, когато огромно мнозинство американци заявяват, че страната върви в грешна посока, няма дефицит от нови потенциални членове.

На 1 октомври над 700 протестиращи са арестувани за блокадата на Бруклинския мост. Фракция, наречена „Окупирай Чикаго“, обявява „огромно следобедно шествие“. В Бостън 34 групи – профсъюзи и други организации, занимаващи се с всичко от изхвърля-

нето на длъжници от жилищата им до промяната в климата, – шестват за „икономика, която работи за всички нас“, според един от уебсайтовете.

На Западното крайбрежие „Окупирай Лос Анджелис“ открива сезона с шествие до кметството. В Сиатъл демонстраторите провъзгласяват „съпротивително движение без водачи от хора с много цветове на кожата и полове“.

На 3 октомври триденна конференция на водачите на прогресивните движения започва с емисия на живо от „Окупирай Уол Стрийт“.

Какво означава всичко това?

„Тук сме по различни причини – казва Винсент, чийто баща също е безработен и наскоро е изгубил жилището си за просрочена ипотека. – Но в крайна сметка всички опира до едно – търсене на отговорност. Търсим отговорност за връзката между Уол Стрийт и политиките“.

„Нещо трябва да се промени – заявява той пред CNN. – Излязохме тук, защото ни писна това, което става“.

Джайлс Кларк, 46-годишен фотограф на свободна практика и баща на две деца, пов-

» » » продължава на страница 7

ОЩЕ НЕ СА ГИ ЗАБРАНИЛИ

Идат избори – и какво от това?

» » продължава от страница 6

върху държавни учреждения, банки и офиси думичките „НЕ ГЛАСУВАМ“. Да го напишем върху избирателните пунктове. Ако ни закарат пред урната, да напишем същото върху бюлетините. Само така можем да отстоим правото си да се наречем свободни. Защото участието в калната изборна игра е като да седнем да играем комар с мошеници, защото иначе сме губили правото да се оплакваме, че са ни изиграли. Единственото нещо, което губим, когато не гласуваме, е мястото в пазара на роби, на които господарите са дали „правото“ да избират кой надзирател да виждат най-често.

Най-често първата крачка към истината е да откажеш да вярваш на лъжите. Много често първата крачка към свободата е да спреш да крачиш накъдето ти казват онези, които ти я отнемат.

Не ни трябва власт, за да ни учи как да живеем! Не ни трябва власт, за да ни казва какво да правим с гласа си!

Да превърнем 23 октомври в поражение за властта и победа за народа!

Не гласувай! •

Шаркан

ОКУПИРАЙ УОЛ СТРИЙТ

Американската есен

» » продължава от страница 6

таря призова на Винсент за повече отговорност.

„На хората просто им писна – казва Кларк. – Живеем във време, в което неравенството между богатите от Уол Стрийт и нас, останалите се превърна в твърде голяма пропаст. Милиони останаха без работа. Милиони останаха без дом“.

Според Кларк са станали „твърде много плащовите и кинжалите по коридорите на Уол Стрийт“ през последните години. „Искаме хората да се осъзнаят и да променят политическото говорене“.

На обикновения човек според Винсент „просто му идва до гуша, защото средна класа вече няма. Толкова голяма е станала разликата между нас и работодателите. Къде ще се озовем след две-три години?“

Наистина ли иска да окупира Уол Стрийт и да му попречи да работи?

„Ние искаме да образуваме хората“ – казва Винсент. Но „ако Уол Стрийт действително спре, ще бъдем доволни“.

Движението „изглежда така, сякаш накрая ще се разгърне като Арабската пролет – казва Егберто Уилис, репортер на CNN във Вашинг-

тон. „Наричам го Американската есен“.

В „Окупирай Уол Стрийт“ и неговите разклонения ясно личат нишките на икономическия популизъм – мощна сила в историята на САЩ през различни периоди, характеризирани се с икономически сътресения. Въпреки това би било грешно да лепим етикети или да обвързваме движението с конкретна идеоло-

гия – твърди Сюзън Олшак, преподавател по социология в Станфордския университет.

„Трудно е да се категоризира едно социално протестно движение толкова рано в неговата история – обяснява Олшак пред CNN. – По-ясни цели могат да се очертаят по-късно, но гаранция за това няма“.

„Много движения угасват. Други стават по-органи-

зирани – казва тя. – Аз мисля, че рискуваме, ако гледаме една моментна снимка в определен момент от време и се опитваме да категоризираме движението по определен начин въз основа на тази моментна снимка. Единственият начин да изследваме такива протестни движения е като ги проследяваме в течение на времето“.

На обикновения човек просто му идва до гуша, защото средна класа вече няма. Толкова голяма е станала разликата между нас и работодателите.

Ако Винсент, Уилис и Кларк постигнат онова, което искат, ще има предостатъчно време това движение да продължи да расте и да се развива. Някои наблюдатели си задават въпроса дали то може да стане либерална противоположност на консервативния популизъм на „чаеното парти“.

Ако питаме Кларк, той предрича, че движението ще стане международно през следващите месеци.

„Давайте да почваме да говорим – подтиква той. – Давайте да почваме да разглеждаме някои от тези проблеми“.

Алан Силвърлайб, Грег Ботелъ и Маги Лейк
CNN

75 ГОДИНИ ОТ ИСПАНСКАТА РЕВОЛЮЦИЯ

Испанската контрареволуция

» » » продължава от миналия брой

Последната мирна година (1935) на Втората испанска република започва зле за ФЕ-ХОНС.

Легесма Рамос напуска движението поради несъгласие с тактиките и стратегиите на ръководството, но Хосе Антонио представя този акт като изключване по решение на ръководството: „чистка на група малограмотни симпатизанти на марксизма“. Така окончателно е погребана идеята за „националистическа пролетарска революция срещу национално безотговорната буржоазия“. По късно следва отстъпление от всякакви социални намеци по въпроса за земевладението, дори възниква предложение за „решително преместване на трудоспособно население върху подходяща за обработване земя“, което прилича на възраждане на крепостничеството.

През май 1935 Хосе Антонио пътува до Италия, в резултат на което в касите на ФЕ-ХОНС започват да текат десетки хиляди песети месечно. Самочувствието на ръководството на движението нараства, то започва да съставя проекти за ново правителство, като на поста министър на националната отбра-

на е предложен генерал Франко. Другите двама лидери на военния метеж от 18 юли 1936 също не са забравени.

Проектът не попада на военните, тъй като те в представите си не виждат да предават политическата власт на някаква партия, която „не разполага с достатъчно сили и средства за подобна привилегия“.

Изборите през февруари 1936 също са катастрофа за ФЕ-ХОНС, която твърди за себе си, че наброява 11 000 членове от „Първа линия“ и още поне толкова симпатизанти, общо 25 000 души. Получава малко повече от 40 000 гласа и нито едно депутатско място за кандидати-те си.

Изборната победа на Народния фронт обаче е крехка (268 места срещу 206 на десницата), което поражда сериозно напрежение и вън от Кортесите. Сред постоянните размирици са и улични атаки срещу политическите противници. Фалангата претърпява закриване на вестника си и арест на върховното ръководство. Примо де Ривера обаче, поради симпатията на магридските надзиратели, продължава да ръководи организацията, като дава нареждане за преминаване в нелегал-

ност, реорганизация и въоръжаване. Така фалангистите се включват в заговора за преврат, но държат да бъдат самостоятелни и имат нагласата да откажат всякакви предложения за сътрудничество, освен от армията. Армията обаче все още не им обръща внимание.

Испанската армия по онова време е пренаситена с командири – на всеки шест войника се пада по един офицер, на всеки сто – генерал. Социалният състав на офицерството е практически изключително аристократичен, тук-там се мяркат офицери с буржоазен произход.

Съвсем естествено, те не симпатизират на политическите партии, с недоверие се отнасят към цивилното управление. Затова след метежа Фалангата е поставена в подчинено на армията положение, въпреки амбициите си да управлява страната.

Франко – поредният „неочакван“ диктатор

Франциско Франко Баамонде, потомствен военен, е голям късметлия. В пехотната военна академия в Толедо той е 251-ви по успех от общо 312 дипломирали се от випуск 1910. Въпреки това той пра-

ви най-бързата кариера в историята на испанската армия през XX век – през февруари 1926 става бригаден генерал, служейки предимно в Африка. Самият Франко е раняван леко само веднъж.

През 1935 той е главнокомандващ в Испанско Мароко, а от май с. г. до февруари 1936 – началник на Генералния щаб.

Франко постоянно се дистанцира от политиката, но има политически възгледи – горещ поклонник е на авторитарната диктатура на Мигел Примо де Ривера, бащата на създателя на ФЕ. Изпитва неприязън към републиката, но ѝ служи достатъчно вярно, за да получава все по-високи постове. Не му вдъхват доверие и монархистките партии, които нямат единно мнение кой от двамата тогавашни претенденти заслужава да заеме престола.

Генералът има репутация на бавен и предпазлив. Към заговора се присъединява почти в последния момент (края на юни 1936). А и метежът, уж „в интересите на испанския народ“, е осъществен със силите на „патриотично настроени лица“ от неиспански произход: 47-хилядната „испанска“ армия в Мароко се състои от 5 марокански (арабски) съединения, 14 ескадрона мароканска

кавалерия, 6 батальона наемници от Чуждестранния легион. Към метежа първоначално се присъединяват само 4 от общо 21 дивизионни генерали. Прехвърлянето на метежниците на континента става с немски транспортни самолети „Юнкерс-52“ и италиански бомбардировачи „Сава-81“.

Още в началото върхушката на заговорниците търпи загуби – арестувани са генералите Фанхул и Годег, а в самолетна катастрофа загива официалният лидер на метежа, генерал Санхурхо. Останал най-старши сред заговорниците, Франко е признат за „върховен началник“, макар и без яснота дали военното единначалие трябва да се съчетае и с политическо. Докато метежниците умуват по този въпрос, Франко сам си присвоява политически и административни пълномощия.

Манифестът на метежниците е откровено демагогски: *справедливост и равенство пред законите; мир и любов между испанците, свобода и братство, без слободия и тирания; работа за всички, социална справедливост в разумни граници, така че да не се разрушава икономиката; безпощадна борба против политическите измамници, подвели* » » » продължава на страница 9

ИСТОРИЯ

Социология на „социализма“

ИНТЕРНАЦИОНАЛНОТО И СОЦИАЛНО СТАТУКВО НА „НРБ“ И ИЗХОДЪТ ОТ НЕГО

» » » продължава от миналия брой

XI. БОРБИТЕ СРЕЩУ ДИКТАТУРАТА

Много скоро ОФ-коалиция, която беше една амалгама от политически партии, принадлежащи към две епохи от развитието на българския капитализъм, се разпадна. На власт останаха лумпените на БКП (които междувременно, за по-малко от два месеца набъбнаха от осем на двеста хиляди) с част от буржоазните и дребнобуржоазни политици, а в опозиция на ОФ-правителство минаха тези, които искаха възстановяването на България от преди 19 май 1934 г. с нейната „Търновска конституция“.

Ако искаме да определим класовата същност на опозицията, трябва да кажем, че тя представляваше българската дребна буржоазия и най-вече селяните, които бяха ъ от населението на предсептемврийското ни „отечество“. Господствалите довчера българска монархия и буржоазия не оказаха никаква политическа или въоръжена съпротива. Дори се надпреварваха да легитимират и субсидират гробарите си и да участват в различните съюзи на патриотичните индустриалци, тър-

говци, офицери и прочее, поникнали като гъби организми на колаборацията между бившите и новите господари. С един референдум през септември 1946 г. и един законодателен акт от 23 декември 1947 г. българската монархия беше ликвидирана и формално, а българската буржоазия – експроприирана. С жалката си история, те си бяха подготвили и жалка смърт. Тяхната гибел не е резултат на класовата борба – те бяха избивани и издъхваха без борба!

След тях, с няколко монтирани върху фалшиви обвинения политически процеса, властта разтури легалните организации на ОФ-опозиция – БЗНС и БРСДП. През последвалия петгодишен период от 1948 до 1953 г. социалните борби в България достигнаха кулминационната си точка. Ако трябва да го квалифицираме социологически, това беше период на възход и консолидация на класата на държавния капитал. Период на обезземляване и ликвидирание на дребните собственици – селяни, занаятчии и бакали. За няколко години, с помощта на полицейското насилие и системните репресии (екзекуции, затвори, концлагери и др.), със заплахите и шантажите, с политиката на наряди и реквизи-

Нашият проле-

тариат още не е

излязъл от дреб-

нобуржоазната си

кожа, не е преми-

нал през закалява-

ция огън на класо-

вите сражения

зиции, многомилionenната маса от дребни селяни, заедно с едрия и дребния рогат добитък, беше вкарана в т. нар. трудово-кооперативни земеделски стопанства (ТКЗС). По този начин броят на пролетариите нарасна с още 2 500 000 наемни работници.

Този период се характеризираше и с най-големия брой политически затворници и концлагеристи в българската история. Десетки хиляди млади момчета минаха през ада на „местата за лишаване от свобода“, хиляди бяха „лишени от живот“ (чрез обесване, разстрели или безкръвно гилотинирани в карцерите и каменните душегубки на наказателните отделения на бо-

гоугодните „обществения“ или на „трудовия фронт“ – в концлагерите). Основно, това беше съпротива на селяните и дребната буржоазия, което може да бъде доказано много лесно, чрез един статистически анализ на политическия и социален състав на обитателите на тези заведения.

Борбата между държавния капитал и дребната собственост завърши с победата на първия. Без опит, техническа и психологическа подготовка за една продължителна въоръжена борба, с хиляди илюзии и с едно политическо ръководство, което, повлияно от печалния ни исторически опит на двете големи промени/подмени в българската история през последното столетие – 3 март 1878 г. и 9 септември 1944 г., – беше ориентирало за трети път своя курс към една политика, разчитаща на промяна от външни сили. Този път с помощта (естествено отново безкористна и братска) на т. нар. демократични съюзници. При провеждането на борбата в условия на фактическа окупация, българските селяни и дребни буржоа бяха разбити от полицейските и военни сили на държавно-капиталистическата диктатура, а след това (или по-скоро наред с това) – икономиче-

ски и социално ликвидирани. Отделните актове на мъжество и героизъм не можеха да променят с нищо общата картина. Последните стонове на тази борба заглъхнаха през годините на последвалото десетилетие в килиите на 22-та затвора и десетките концлагери – последните бастии на свободната политическа мисъл и същевременно гробници и творци на характери и идеи!

XII. АНТИКОЛОНИАЛНИТЕ И СОЦИАЛНИТЕ БОРБИ В ЛАГЕРА НА „МИРА, СОЦИАЛИЗЪМА И ДЕМОКРАЦИЯТА“

Когато в България затихваха борбите между старите и нови собственици, в рамките на Руската империя започнаха онези класови боеве, от които зависи бъдещето. На 17 юни 1953 г. протестната демонстрация на строителните работници в Източен Берлин се превърна със скоростта на летен пожар в *обща стачка* и общо въстание на германската работническа класа от т. нар. ГДР против диктатурата на „рогната“ номенклатура и империалистите от Москва. Този авангар-

» » » продължава на страница 9

Испанската контрареволюция

» » » продължава от страница 8

честните работници, борба против чужденците и техните слуги, които се опитват да разрушат Испания.

Истинските намерения проличават в заповедта на Франко от 19 юли:

В името на възстановяването на господството на реда в Републиката и в името на висшите интереси на Отецеството се отменят всички конституционни индивидуални права.

По-късно Франко забранява дейността на всякакви партии, организации и движения, както тези от Народния фронт, така и опозиционните им, на територията, контролирана от войските на метежниците. Той оглавява правителството и назначава „техническа държавна хунта“ от комисии, които поемат функциите на държавните министерства.

Именно с този апарат за управление, от октомври 1936 Франко държи властта 39 години, 1 месец и 19 дни. През този период нищо принципно в схемата не е променяно, тя само обраства с плът.

Ролята на важна част от тази плът се пада на ФЕ-ХОНС. Франко установява авторитарен военен режим, който

е принуден да тероризира и потиска всички обществени слоеве, ако не даде предпочитания на някоя политическа платформа и не си избере социална опора, вместо да се крепи единствено на армията. Дълго време генералът шикалкави, не заема ясна позиция, подклаждайки апетитите и на монархисти, и на десни републиканци. От всички политически движения обаче Франко избира фалангата. Тя е строго йерархична структура, програмата ѝ е консервативна и националистическа, лидерът ѝ е в затвора и не излиза жив оттам, малобройна е, без популярни политически фигури в нея. Ако избере за пълнеж на своя режим друга политическа сила, веднага трябва да се съобразява с нейните лидери и спонсори.

Франко превзема ФЕ-ХОНС, назначавайки се за неин „национален шеф“. Веднага скача и масовостта на фалангата – със заповед на генерала нейни членове автоматично стават местните администратори и военните. Докато традиционните фашистки партии превземат държавата, държавата превзема партията, при това държавата е със служебни управленски структури, а пълният разпоредител е военен диктатор.

Официалното приемане на фалангизма като идеология (Франко после я променя според своите разбирания) моментално предизвиква външна реакция – Германия и Италия признават „националната държава“ на генерала, дипломатическата подкрепа е придружена от значителна материална и военна помощ. В последствие италианските „доброволци“ и немските „съветници“ отбелязват слабата воля за съпротива след населението в „националната зона“, ниския боен дух дори сред армията и фалангистката милиция (не след дълго Франко фактически присъединява милицията към армията, поставяйки я под нейно, сиреч свое, пряко командване) и пращат още военни инструктори, оръжия, боеприпаси и „доброволни“ частни.

През гражданската война (18 юли 1936 – 1 април 1939) загиват на фронта или са екзекутирани в тила около 400 хиляди испанци (еден на всеки двайсет от цялото население) и 25 500 чужденци. Бежанската вълна надвишава 600 хиляди души, сред които мнозина интелектуалци като Пабло Пикасо и Ортега-и-Гасет. Стопанската разруха е толкова тежка, че през 1940 равнището на живот в страна-

та спада до нивото на 1914, а едва след 1951 Испания успява да достигне размерите на националния доход от 1935.

Според Закона за политическите отговорности, приет още преди края на Гражданската война, автоматично са подложени на следствие и съд членове и симпатизанти на партиите от Народния фронт, както и назначени служители от републиканското правителство. И макар смъртно наказание да не се предвижда, в закона има една вратичка (*„политическа дейност, съпроводена с насилие“*), която коства живота на 23 000 души в периода 1939–1945. Към края на 1939 в Испания има над 270 000 политически затворници.

На 1 март 1940 Франко подписва закон „За репресии срещу масонството и комунизма“.

Година по-късно е приет Закон за сигурността на държавата, в който се въвежда смъртно наказание за редица престъпления, за които според наказателния кодекс не се полага дори доживотен затвор. Криминализирани са деянията „обиди на държавен глава“, „обиди на нацията и държавата чрез разпространяване на новини и слухове“, стачки, пропаганда, асоцииране в не-

разрешени организации, неподчинение на правителствени наредби и много други.

В същото време режимът захранва структурите на подчинената му фаланга: ако през 1940 държавната партия получава от бюджета 10 млн. песети, то през 1942 те вече са над 140 милиона, а към края на Втората световна война – почти 200 милиона. Фалангата гълта, без да се задави, повече средства от основните министерства.

По този начин, но и с помощта на чистки и вътрешнопартийни репресии, Франко окончателно опитомява Фалангата гълта, без да се задави, повече средства от основните министерства.

Следващите усилия на режима са насочени към оцеляването в международен план, когато след 1943 става ясно, че фашистките държави ще загубят войната. •

(краят следва)
Шаркан

ИЗПОЛЗВАНА ЛИТЕРАТУРА:

- Драгомир Драганов, „Франкизмът – политика и история“
- Жельо Желев, „Фашизмът“
- Материали от руските и английските страници на „Уикипедия“

ИСТОРИЯ

Социология на „социализма“

ИНТЕРНАЦИОНАЛНОТО И СОЦИАЛНО СТАТУКВО НА „НРБ“ И ИЗХОДЪТ ОТ НЕГО

» » » продължава от страница 8

ген бой на пролетариата от колоните беше последван от въстания и революции в Унгария (1956), Полша (1956, 1970) и Чехословакия (1968). На първия етап, победители в класовата война се оказаха отново господстващите класи и техният инкубатор – Кремъл. Но това са пиррови победи, защото тези слоеве са само началото на социалната революция на Изток!

Паралелно с тези революционни схватки между класите, които вещаят същата съдба на държавнокапиталистическата класа като преживяната от повалената буржоазия, в просторите на Руската империя се разгърна още един, решаващ за изхода от борбата процес. Стигнала кулминационната си точка в следвоенните години, империята беше разтърсена от серия дворцови обрати и сътресения в своята колониална политика. В тяхната основа стояха противоречията между държавнокапиталистическите класи на метрополията и тези от колоните. В резултат на това, от „монолитния лагер на социализма, мира и демокрацията“ отпаднаха Югославия и Албания, но решителният удар върху гос-

подството на Кремъл дойде с разбунтуването на маоцзедуновски Китай, с което започна разложението и залезът на „Третия Рим“.

В половината от 14-те така наречени социалистически страни колониалните пупала на Кремъл вече са отрязани. Формите и методите на съпротива са различни, с нюанси в цветовете са и знамената, под които се извършва измъкването от обятията на Северната мечка, но резултатът е един и същ – изгонване на „съветските специалисти“, свиване до нула на „съветските“ капиталовложения, анулиране на търговските договори, отказ от участие в СИВ и Варшавския военен блок и ликвидирание на военните бази на Москва.

Румъния показва известно своеобразие. Скъсването не е драстично и драматично. Картина на изтръгването от северната ни съседка от имперския търбух можем да уподобим на обратно завъртяната на екрана кинолента, запечатала нагълтването на една свиня от една анаконда.

XIII. БЪЛГАРСКАТА ИЗОСТАНАЛОСТ

Такива са основните процеси, които доминират и очерта-

ват щрихите на бъдещето на Изток.

Какво е българското положение и движение? Накъде отиваме?

В перспективата на историята, отговорът навярно е еднозначен, но в рамките на предстоящото десетилетие е възможно едно „плюралистично“, многовариантно развитие. Затова намираме за полезно да опишем няколко от предполагаемите сценарии за бъдещето на България. Същевременно ще се опитаме (колкото и трудно да е това без проверени данни и научен апарат, позволяващ прогнозите) да определим „теглото“ на всеки отделен сценарий и вероятността да бъде поставен на българската сцена, водещ до разрушаване, реформиране или консервиране на *социалното и интернационално статукво на България*.

Един безъл поглед върху историята на работническите преки акции, въстания и революции показва, че те избухваха в страните, в които държавният капитализъм беше достигнал или наследил едно сравнително високо ниво на развитие: Германия, Унгария, Полша, Чехословакия. И обратно, измъкването от прегръдките на империята под

партийните флагове на Тито, на Мао и дори на мъртвия Джугашвили (в Албания и Северна Корея) се извърши там, където върху страните тежне бремето на общата икономическа, социална, културна и идейна изостаналост.

Следователно, като определим делението, до което България е стигнала върху скалата със степени на държавнокапиталистическо развитие (без да пренебрегваме империалистическите противоречия и кризата на световния капитализъм, както и на неговото влияние върху процесите в нашите страни), можем, с известно приближение, със съответни изменения да открием картината на собствения ни утрешен ден сред богатата и разнообразна история на *класовите борби в Източна Европа*.

По този начин можем да намерим както обяснение на днешния мъртвешки класов „мир“, чийто резултат е господството на Т. Живков и антуража му, така и да определим обстоятелствата и момента, в който кукумявката ще изкука края на робското безмълвие и на диктатурата.

Сравнена с Германия, Унгария, Полша или Чехословакия, България все още е една изо-

станала страна. Причините за това са много и от различни дати. Сред тях са историческото наследство, получено от българската буржоазия, един безучастен и дори безразличен към собственото си битие пролетариат, който още не е излязъл от дребнобуржоазната си кожа, не е преминал през закаляващия огън на класовите сражения и най-после – една държавнокапиталистическа класа, оказала се негодна нито да защити собствените си „национални“ интереси, нито да организира ефикасно икономическото развитие на страната.

Изводът от констатацията на тази обща изостаналост е, че, може би, нашият „Видов ден“ в календара на революциите е напред! Поради което, преди да са настъпили решителни събития, можем и трябва да подложим съвкупността от икономически, политически и социални данни, факти и причини на сериозен анализ, за да разберем естеството на тази изостаналост, резервите и възможностите за преодоляването ѝ. •

(следва)
Г. Константинов
юли-август 1973 г.
Бежански лагер Пагричано

Летен лагер на РКАС

Мероприятието, станало вече няколкогодишна традиция, се проведе в Украйна, в началото на август. В познати ни български термини бихме нарекли това „събор“.

Другар от Израел, офицер от запаса, споделя, че никъде другаде не е виждал подобна дисциплина, при това постигната поради вътрешното убеждение на участниците, а не вследствие на принуда от страна на някакво командване.

Целта на лагера е лично-то запознанство на активисти от различни секции на Конфедерацията, натрупване на практически опит, занятия с приложен характер, теоретични лекции и дискусия по тях. Тази година екипът инструктори има пълноценна и много професионално подготвена програма, а над 40 другари успяват да пристигнат на събора.

По гумите на сътрудник на вестник „Анархия“ – печатният орган на РКАС – лагерите се утвърждават като „училище по анархизъм“, полезно не само за новациите, но и за „ветераните“ на Конфедерацията на анархосиндикалистите. Мога само да съжалявам, че не дойдоха всички заявили предварително участие, но

се надявам, че това ще стане през 2012.

На събора са приети нови членове на Конфедерацията. Също така, съгласно решението на Септемврийския конгрес на РКАС от 2010, е обсъдено и утвърдено предложението за устав и клетва на отрядите за самоотбрана „Черна гвардия“ и санитарните дружини на Черния кръст.

Кратък разказ на коменданта на тазгодишния лагер за това как минава един ден от събора:

Учебно-тренировъчната програма е наситена – за да успеем да свършим всичко, започваме от рано. В пет сутринта стават дежурните. Това са петима доброволци от предишната вечер. Те сами си избират старши, а той координира дежурството с коменданта. Старшият е въоръжен с боев пистолет и отговаря за охраната на лагера нощем.

Дежурните палят огън, готвят храна, носят питейна вода, почистват лагера. Сутринта варят чуден зелен чай. В пет и половина будят лагера. До шест всеки се занимава със сутрешния си тоалет. После пием чай край огъня, гледаме пламъците, мълчим, подготвяме се

за деня, което е форма на медитация, ако не сте наясно.

Следва ведрина, гимнастика, която плавно преминава в сутрешна тренировка – загряване, силови упражнения, хватки от ръкопашен бой. Завършваме с лек крос.

Закуската е в 9:00, подир нея започваме идейните занятия от модулите „Школа на анархиста“. Освен лекции по проблемите на теорията на анархизма, историята на възникването на държавата и капитализма, феномена на властта, се занимаваме с практични въпроси – организационната работа в секциите, методи на пропаганда и агитация, как се създава кооперация, как се води профсъюзна дейност.

След лекциите правим кратка почивка и преминаваме към практически тренировки – под формата на игра отработваме отделни аспекти, полезни за функционирането на анархически колектив. Учим се да се разбираме, да общуваме, игровите тренировки винаги са забавни и весели.

В 13:00 – обед. Свободно време. Къпане в реката, някои спят в палатките, други си приказват за какво ли не.

Почивката приключва и ние отново се връщаме в

„Школата на анархиста“, но вече за дискусии. Търсим отговори на отвлечени и конкретни въпроси, сверяваме си записките, направени по време на лекционната част.

И накрая – вечерната физическа тренировка – отново ръкопашен бой със специфични хватки, полезни в градски условия и за колективни бойни акции. Някой ден, когато пламната класовите сражения за анархично бъдеще, всички тези навици ще ни потрѣбват.

Време е за вечеря. Смяна на дежурните. Събираме се отново около огъня и правим

разбор на изминалия ден, даваме му оценка, анализираме грешките и пропуските. Новият старши поема оръжието, за да пази съня на останалите.

Официално даваме отбой един час преди полунощ. Преди това, след анализа на деня, свирим на китари, разказваме си вицове, гледаме звездите над главите си, слушаме пукането на горящите съчки. Един по един се оттегляме в палатките, за да се насипим за новия ден. •

съставител Шаркан
Материали (на руски):
rkas.org.ua

Свободният град Християния

Жителите на комуната Християния получиха полуавтономен статут. Тя се намира в центъра на датската столица Копенхаген. Комуната ще носи името „Свободен град Християния“.

Историята на Християния започва през 70-те години на миналия век. Тогава група хипита се заселват незаконно в изоставени военни казарми в центъра на Копенхаген.

Една от най-значимите личности в историята на селището е Якоб Луудвигсен, издавал анархически вестник, в който обявил провъзгласяване на свободния град.

В началото всички смятали, че това е временно убежище за аутсайдери. Но след многобройните опити на полицията да изгони обитателите на Християния със сила, проблемът се превръща в политически и попада в дневния ред на Парламента.

Едно от първите споразумения между жителите и властта е, че хората ще си стопанисват селището, но то официално ще бъде обявено със статут на „социален експеримент“.

Това положение трае до 1975 г., когато се взима решение в срок до 1 април 1976 г. територията да бъде освободена, но на тази дата нищо не се случва.

Конфликтът между държавата и града се задълбочава, когато в Християния се появяват наркотици. Полицията е безмилостна и използва всеки удобен момент за нападение.

Правителството обаче знае, че ако премахне градчето, хората в него ще останат без дом и работа.

След 40 години перипетии за жителите на Свободния град най-накрая се постига споразумение.

Християния има всички елементи на съвременна градска инфраструктура – детски градини, театър, заведения, магазини, работилници, бръснарници, редакция на местния вестник. Свободният град се простира на площ от 35 хектара и там живеят около 1000 души. Постоянна работа имат 42 на сто от населението. Те заделят вноски в бюджета на комуната в размер на 320 долара.

Важен елемент в самоуправлението на Християния е, че жителите ѝ взимат решения в хоризонтална и сговорчива структура, подкрепяна и укрепвана от всички. Този начин е разумен и удобен за всяка група от хора, които имат идея за развитие на комуната. Те трябва да го изложат и да потърсят подкрепа от общността за реализацията на проекта си. След това група-

та е отговорна пред всички как използва, управлява и поддържа проекта.

Консенсусната демокрация е дълъг и труден процес, понякога може да бъде изтощителен, особено когато всички имат право да участват в дискусии. Много често решението на даден проблем е пълно с конфликти. Затова е невъзможно да се постигне споразумение в една или няколко срещи. Има случаи, в които някои решения протичат с месеци или дори години.

Решения, които са прокарани насила, не се зачитат и следователно нямат никаква стойност. Това, че всеки може да участва в дискусии, понякога ги прави хаотични, но то има и положителен ефект, тъй като дава на общността простор за действие и предотвратява социалното маргинализиране, характерно за останалата част на датското общество.

Свободният град е разделен на 14 района. Някои имат 10 жители, а по-големите имат повече от 80. Всеки район има събрание, на което се решават кварталните проблеми – развитието на площите и жилищната политика, обновяването на сгради, поддържането на нови проекти, одобряването на нови жители и решаването на проблеми меж-

ду съседите. Ако на районните срещи не може да се реши даден проблем, той може да бъде предаден на Срещата на общността. Тя е върховният орган на Християния. Там се дискутират въпросите и проблемите, които засягат цялата територия на комуната. На Срещата на общността могат да присъстват всички жители. Те могат да дават своята преценка, като участват активно и проследяват решенията, които се взимат.

Икономиката е също изцяло в ръцете на хората от Християния. Всичко се решава на икономическата среща. Тя се нарича още и „обща кутия“. В срещата участват всички институции, които са пряко свързани. Главните касиери, районните касиери и хората, кандидатстващи за заеми от общата кутия, трябва да присъстват задължително. Срещата се провежда веднъж месечно. Всички райони излъчват касиери, които се обединяват в Срещата на районните касиери. Тя се провежда веднъж месечно. На срещата присъства и представител от Икономическата група, която се грижи за ежедневната работа на общите финанси и за плащането на тока и водата пред копенхагенската енергетика. Групата се състои от трима главни касиери. Бюджетът

на комуната се решава на Бюджетната среща на общността.

На територията на Християния има над 80 сдружения. Те биват подкрепяни и възстановявани от Срещата на сдруженията. На нея се дискутират проблеми по отношение на ежедневните процеси, потребителските права, правата на хората и плащането на „общата кутия“. Срещата на сдруженията е под опека на икономическата среща. На нея всички сдружения изпращат собствен представител и касиер от икономическата група.

С устройствения план на Свободния град се занимава строителна среща. На нея се дискутират и оценяват строителните проекти, които са започнати или са във фаза на планиране. Срещите се провеждат веднъж месечно.

Християния поддържа връзка с правителството на Дания и местните държавни структури. За целта има контактна група. Тя има мандат да се справя с конфликтите между комуната и държавата.

Според жителите на комуната Свободният град не е утопично селище, а истинска алтернатива на репресивния държавен апарат. •

Инферно

Есперанто – намереният общ език

Всички ние, като изключим малцина гении, мислим с думи. Думите изграждат езика. Езикът и мисълта са свързани. Не можем мислено да си представим нещо, което не можем да назовем, а ако успеем, много трудно го споделяме, без да го обозначим с дума. А даже когато изкожем подходяща дума, не сме сигурни дали отсреща слушателите ни разбират точно така, както искаме. Въпреки че използваме едни и същи познати думи, недоразуменията са наш неизменен спътник в общуването. Дребни и големи недоразумения, от незначителни до такива, които ни препъват, скарват, лишават от спокойствие, правят ни нещастни. Може би чудното е че изобщо се разбираме помежду си?

При все това, когато говорим един и същ език с горе-долу определен набор от думи, свързани според определени граматически правила, вероятността да се погодим с един или повече хора е значителна. Ами ако се налага да общуваме с чужденци? Чуждият език не е просто заместване на познати ни думи с непознати. Чуждият език има непреводими изрази, различна логика, сравнения и връзки извън нашите навици. Българската дума „разбирам“ на английски и

... инструмент за общуване, ког за търсене на съгласие между хората, приобщаване към една пъстра и разнообразна глобална култура, а не интеграция само в една от всички култури, която все повече и повече става придатък на комерсиалното, империалистическото, несвободното...

немски звучи като „стоя пог“, но в руския, уж близък ни език, произлиза от понятието „поемам“.

Всеки език е носител на определена култура, на определен начин на мислене, различен от другите, дори езиците да си приличат като звучене. Културата – това са навици, традиции, обичаи, погход към проблемите, методите за вземане на решения. В славянските езици изразът „законно, но несправедливо“ лесно се връзва, но в някои западни тази фраза звучи като абсурд, защото гумите „законност“ и „справедливост“ са превърнати почти в синоними. Именно „превърнати“, а не „превърнали се“, защото това е целенасочен процес за подмяна на понятия. Езикът е начин на мислене. Неназованото сякаш не

съществува. Щом в един език не може да се изрече мнение, че един юридически закон е несправедлив, това значи, че и мисленето е променено, станало е по-законопослушно, по-малко свободно.

Можем да преодоляваме спънките в общуването, като учим чужди езици. Сигурно идеалният вариант би бил при среща с чужденец ние да говорим на неговия роден език, а той – на нашия. Сигурно подобна беседа би била забавна и за двете страни, а и недоразуменията ще са веднага видими и бързо ще се уточняват, преди разговорът да се е изродил в кавга или да е затънал в блатото на пълното взаимно неразбиране.

Проблемът тук е, че човешките езици са много. Регки умове са способни да нау-

чат повече от десетина, още по-рядко – десетки, но никога всички говорими днес, а има и множество мъртви езици, само част от тях се съхраняват в писмени източници, още по-малко – в звукозаписи.

На човечеството му е нужен език-посредник. Такъв език, който няма да натрапва свой културен модел на ползващите го страни, няма да ограничава изказа, няма да сковава мисълта. Език, който е едновременно и чужд, и близък на всички хора.

Правени са много опити да се създаде такъв език. Най-успешният се нарича есперанто. За него има достатъчно информация във виртуалната енциклопедия „Уикипедия“. В предшественика на ООН – Лигата на нациите, дори се е обсъждало признаването му за

международен език. Предложението не минало през гласуване, правителствата на големите държави не били съгласни. Всяка се мъчела да натрапи своя език, а значи и своето културно влияние, което влияние да бъде лост за осъществяване на напълно материални интереси – стопански, политически, военни. В крайна сметка така и станало – най-развитите икономически държави наложили своите езици като международни. И използват – къде съзнателно, къде неволно – инструмента за общуване като оръжие за разширяване на своето влияние, обеднявайки останалите култури и начини на възприемане на света, стандартизирайки мисловните модели на човечеството.

Разбира се, есперанто не е съвършен. Носи доста основателни критики към структурата, звученето, формата и писмеността си. Той обаче остава инструмент за общуване, ког за търсене на съгласие между хората, приобщаване на всички човеци към една пъстра и разнообразна глобална култура, а не на интеграция само в една от всички култури, която все повече и повече става придатък на комерсиалното, империалистическото, несвободното. •

Николай Темалов

Езикът Есперанто и днешният свят

Актуален ли е още международният език Есперанто след своята 120-годишна история?

Може ли Есперанто да служи на човечеството в нашия нов модерен свят на високи технологии и луго надпреварване между държавите?

Трябва ли да се занимаваме с Есперанто в сегашния свят, когато почти всички държавни граници са паднали, поне в Европа?

Есперанто още ли е актуален и необходим като международен език, или може да бъде заменен от английския или от друг национален език?

Трябва ли да се губи време, сили и средства за превеждане на Есперанто на бележителни произведения – проза и поезия?

На всички тези въпроси трябва да отговорим с твърдо „Да!“

Хората днес могат лесно да пътуват и да се придвижват из цяла Европа и по света.

Истина ли е обаче, че хората могат да пътуват и да се разбират лесно с други хора?

Всеки, който е пътувал в чужбина, би могъл да си отговори на този въпрос.

Днес в Европейския съюз се говорят 23 езика на 27 държави-членки. След няколко години към това число ще се прибавят нови държави и нови езици. В Европейския парламент и другите комисии на съюза се говорят и превеждат всич-

ки езици, така че хаосът на съвременния Вавилон в Брюксел пълен.

Нека не говорим за грамадната и скъпо струваща армия от преводачи, за милионите евро, които се харчат за превод на многобройните документи, за интерпретацията на ежедневните дебати и изказвания...

Трябва да покажем на хората, че Есперанто е пълноценна и евтина алтернатива на този хаос, който цари днес в международните езикови взаимоотношения.

Как? Когато продължаваме „да орем нашата бразда“:

- като се събираме и практикуваме нашия език на конгреси, фестивали, симпозиуми, курсове, семинари...
- като го усъвършенстваме и говорим по време на нашите есперантски събрания, екскурзии, гостувания и други национални и международни прояви
- като го пишем и четем в Интернет и нашите периодични издания
- като четем преводни произведения на изтъкнати наши поети и писатели на Есперанто
- като превеждаме на Есперанто нови произведения на наши съвременни писатели и поети и така запознава-

ме света с известни у нас, но не много познати в чужбина литературни творби на талантливии наши съвременни писатели

Никои национален език не би могъл пълноценно да играе ролята на международен език, защото никои национален език не изпълнява изискванията да стане Международен език.

Наувно е да се вярва, че английският, който толкова се лансира навсякъде в международните контакти с помощта на милиарди долари и голям политически и икономически натиск, би могъл някога да стане официален език, било в ООН, било в ЮНЕСКО, било в Европейския съюз, или която и да е друга международна институция. Никоя друга велика държава и език не биха позволили това, защото това би дало много предимства – политически, икономически, финансови, културни и всякакви други на САЩ, Великобритания и други държави, в които английският език е официален.

Днес много хора по света се стремят да научат английски език и твърдят, че той им дава преимущества в работата им или в други области на живот. Струва им се, че английският език много скоро ще победи другите езици, които са имали в миналото пре-

тенции да станат международни, като гръцкия, латинския, френския, немския, руския.

Защо съм толкова убеден в доброто бъдеще на езика на Заменхоф?

Защото в своята повече от 120-годишна история той доказва, че е лесен, жизнеспособен, изразителен, точен, неутрален и благозвучен. Че притежава всички качества да бъде пълноценно международно средство за комуникация. Че той може да служи на човечеството като евтино езиково средство за разбиране във всички области на човешката дейност. Човечеството рано или късно ще оцени това прекрасенно средство за общуване и Есперанто ще получи онази широка употреба, която заслужава.

Есперантските преводи на произведения имат голямо значение. Чрез тях показваме езиковата сила и словесно богатство на Есперанто, прецизната точност и голямата изразителна способност да се предават всички тънкости на мисълта на превежданата проза или поезия, най-вече на малки или средни народи, чийто автори много рядко се превеждат на други големи езици.

Може да се каже, че през последното столетие на Еспе-

ранто вече са преведени почти всички шедьоври на световната художествена литература.

Също и в България през последния 20 век, благодарение на упоритата, талантлива и всеотдайна работа на плеада талантливи български преводачи, беше преведена по-голямата част от шедьоврите на нашите писатели и поети класици.

Днес в Интернет има милиони страници на Есперанто: можеш да се обучаваши в курсове, да четеш на Есперанто преводи на забележителни чужди автори, да общуваш чрез Skype, Facebook, имейл или други електронни посредници пълноценно, безплатно и лесно. Забължение на нашите добри преводачи е да предлагат на есперантистите по света нови електронни преводи на български книги, стихосбирки и филми.

Днес вече не стои въпросът може ли Есперанто да служи на хората, но въпросът е кога Есперанто ще навлезе в официалните взаимоотношения така, както той вече навлезе във всекидневния живот на хиляди есперантисти по целия свят. •

(със съкращения)
септември, 2011
Никола Узунев

КАТУНАЦИЯ

Лумпениада Катунница 2011

» » продължава от страница 4

не е да пази реда, правата и свободите на гражданите. Тя е да пази установения ред от гражданите, които са си позволили да търсят правата и свободите си. Затова и призивите държавата да започне да си върши работата по отношение на „циганския“ въпрос и престъпност звучат наивно и дори нелепо.

Етнизицията на бедността, както и феодализацията

на местно ниво са част от държавната политика не от 20, не от 70, а от 130 години. Тези проблеми няма да изчезнат, ако системата заработи – те съществуват, защото са част от системата. Полицейските номера, които ни се прилагат, са познати от време оно, но за съжаление нашето общество е твърде незряло политически и, ако щете, класово, за да се ориентира в поредицата от провокации, които притъпя-

ват вниманието и енергията му. За да стигнем от зъбене във фейсбук и викове „циганите на сапун“ до масово и осъзнато отстояване на искания, подобно на други европейски народи, за да дойде онзи „ден първи“, за който бленува Ботев, ни чака още много работа – основно над себе си. Толкова много, че гледната точка на днешния ден става още по-обезсърчително потискаща. •

Филип

ВЕЧЕ И В КНИЖАРНИЦА „НИСИМ“

Анархистка литература можете да намерите вече и в книжарницата „Нисим“ на бул. Васил Левски 59 в София на обявените в каталога цени.

ПОЛЕЗНИ КНИГИ НА НИСКИ ЦЕНИ

КНИГИ:	
1. Основи на безвластието – Г. Хаджиев	1 лв
2. Национално освобождение и безвластие – Г. Хаджиев	1 лв
3. Вчерашни, днешни и утрешни проблеми – Г. Хаджиев	1 лв
4. История на безвластническото движение в България – Г. Хаджиев	1 лв
5. Моя път (спомени в два тома) – Г. Хаджиев	2x1 лв
6. Феноменът Махно – П. Аршинов	1 лв
7. Заблужденията на марксизма – Пиер Рамю	1 лв
8. Събитието на века – анархистическа Испания – Г. Левал	1 лв
9. Взаимопомощта – фактор на еволюцията – П. Кропоткин	1 лв
10. Краят на държавата и капитала – Г. Константинов	3 лв
11. С думи вместо с куршуми – Г. Константинов	5 лв
12. Възможна ли беше съпротивата срещу ДС? – Г. Константинов	3 лв
13. Национализъм и култура – Рудолф Рокер	2 лв
14. Национализъм и култура – Рудолф Рокер том II	5 лв
15. Избрани страници за и от него – Михаил Бакунин	2 лв
16. Барутни (по)мисли – Г. Константинов	5 лв
17. Хляб и свобода – П. Кропоткин	4 лв
18. Ставайте, робове – Г. Константинов	5 лв
19. Досие на обект №1218 – Александър Наков	2 лв
20. Спомени за израстването – Христо Колев ГОЛЕМИЯ	6 лв
21. Агски калейдоскоп (в два тома) – Г. Константинов	2x5 лв
22. Преобразуването на обществото или екоанархизмът – М. Букчин	5 лв
23. Един проект за социална революция – ФАФ	2 лв
24. Спомени – Стоян Цолов	5 лв
25. Статии – Георги Божилов	10 лв
26. Христо Ботев – Евгений Волков	5 лв
27. Живот под черен небосвод – Георги Божилов	7 лв
28. Напред и ако пътят води към Голгота! – Георги Константинов	7 лв
29. Свободата, Санчо, е велико нещо! – Георги Константинов	7 лв
30. Спомени за бъдещето – Желязко Петков	5 лв
31. Последните Чапая – Никола Тенджерков	5 лв
32. Достоев живот – Трифон Терзийски	4 лв
33. Лични откровения – Георги Божилов	7 лв

БРОШУРИ:

1. Стопанисването на земята – Г. Хаджиев	0,50 лв
2. Проблемът за организацията на анархизма – Г. Хаджиев	0,50 лв
3. Що е анархизъм?	0,50 лв
4. Отговор на една вярваща – С. Фор	0,50 лв
5. За общината	0,50 лв
6. Федерализъм и централизъм – Рудолф Рокер	0,50 лв
7. Крахът на руския държавен комунизъм – Рудолф Рокер	1 лв
8. Килифарево народно въстание и килифаревска чета	1 лв

Тези книги и нови заглавия можете да купите от антикварната книжарница на пл. „Славейков“ №7. Някои от тях могат да се намерят и в книжарницата на бул. Дондуков срещу Първа английска гимназия. Същите още могат да бъдат поръчани и изпратени от Александър Методиев Наков, Перник, ул. „Република“ №4, тел. 076-631 388.

АНАРХОКАЛЕНДАР

Когато спрат да се кланят и да служат на техния бог и неговите експлоататори, тогава ще заживеем като другари във взаимно уважение и обич. – Франсиско Ферер

- На 01.10.1931 г. в гр. Хасково под редакцията на Делчо Василев (Игнес) излиза анархисткият литературен вестник „Идеи“.
- На 07.10.1900 г. в с. Горски извор, Хасковско е роден Митю Ганев Атанасов (Орманов), сформирал през 1921 г. първата анархистка чета в България (Първа хасковска анархистка чета) и втората Хасковска анархистка чета „Христо Ботев“.
- На 07.10.1971 г. в гр. Перник почина анархистът Димитър Василев Стоянов, прекарал дълги години във фашистките и болшевишките концлагери и затвори.
- На 09.10.1875 г. умира френският социалист-утопист Шарл Фурье.
- На 10.10.1989 г. е създаден Чехословашкият анархистки съюз (ЧАС), продължител на ЧАФ.
- На 11.10.1864 г. в Лондон е създаден Първият Интернационал.
- На 12.10.1996 г. в гр. София умира известният анархист Георги Хаджиев, емигрант във Франция, участник в Испанската революция 1936-1939 г., автор на много книги върху анархистките идеи.
- На 12.10.2003 г. в гр. Копривица почина анархистката Мария Лукова Желязкова, преминала през болшевишките концлагери „Ножарево“ и „Белене“.
- На 13.10.1909 г. е убит от иезуитите испанският педагог и безвластник Франсиско Ферер – основателят на модерното училище в Барселона.
- На 15.10.1919 г. в гр. София под редакцията на Петър Урумов излиза ученическото анархистско списание „Ученическа пробуда“.
- На 17.10.1897 г. в гр. Хасково е роден анархистът Жеко Георгиев.
- На 17.10.1901 г. в гр. Ловеч е роден известният анархосиндикалист Пано Василев.
- На 20.10.1934 г. в гр. София под редакцията на Георги Жечев започва да излиза последната година на анархоиндивидуалистическият вестник „Мисъл и воля“.
- На 24.10.1897 г. е роден Петър Канев Букурещлиев, четник в анархистката чета „Братя Бълхови“ и редактор на речника за свободно устройство на живота.
- На 25.10.1925 г. в с. Крайници, Дупнишко е роден анархистът Димитър Петров Биволев, прекарал дълги години в болшевишките затвори в Шумен, Ловеч и Плевен.
- На 26.10.1894 г. в с. Косарка, Габровско е роден анархистът Гено Пенев Даскалов, преминал през фашистките и болшевишките душегубки.

Помощи за „Свободна мисъл“

1. Читател	10 лв
2. Никола Александров, Мангра	20 лв
3. Георги Константинов, София	100 лв
4. Владо Карталски, Голямо село	100 лв
5. Александър Наков, Перник	10 лв

БАНКОВА СМЕТКА В ЛЕВА (IBAN):

BG86 UBBS 8261 1010 0473 10

Т Б О Б Б А Д, К Л О Н П Е Р Н И К
ФАБ БЛАГОДАРИ ЗА ОКАЗАНАТА ПОДКРЕПА!

Вестник „Свободна мисъл“ не печели от реклами или обяви и не е спонсориран от никакви патриотични бизнесмени и затова не изплаща хонорари. Редакцията приема материали, написани грамотно на стандартни машинописни страници – 30 реда на страница, 55 знака на ред или набрани на компютър. Всеки автор носи отговорността за съобщените факти и твърдения! Ръкописи не се рецензират и не се връщат!

сайт на ФАБ:

www.anarchy.bg

сайт на „Свободна мисъл“:

sm.a-bg.net

имейл на ФАБ:

fab@a-bg.org

телефон за връзка с ФАБ

0896 613 727

адрес на редакцията

София, ЖК Надежда, пощенски клон 1220, пощенска кутия 59

отговорен редактор
предпечатна подготовкаА. Ванчев
Свободна мисъл

АБОНАМЕНТ 2011

Драги читатели, Абонаментът за вестник „Свободна мисъл“ МОЖЕ ДА СТАВА ДО 15-ТО ЧИСЛО НА ВСЕКИ МЕСЕЦ ВЪВ ВСИЧКИ пощенски клонове на страната. За 1 година – 6,00 лв; за 6 месеца – 3,00 лв; за 3 месеца – 1,50 лв. Цена на един брой – 0,50 ст.

СВОБОДНА МИСЪЛ

Каталоген
номер
649